

Јелена Љ. Спасић
Универзитет у Крагујевцу
Факултет педагошких наука у Јагодини
Катедра за филолошке науке

УДК: 371.3::811.163.41
ИД БРОЈ: 208616972
Стручни рад
Примљен: 18. децембар 2013.
Прихваћен: 21. април 2014.

РЕПОРТАЖА У НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Апстракт: Предмет рада је обрада жанра репортаже у настави српског језика у осмом разреду основне школе. На почетку су издвојене одлике овог жанра према журналистичкој и стилистичкој литератури, као и одлике репортаже дате у школским уџбеницима из предмета Српски језик и књижевност. У раду се указује на предности хеуристичког модела обраде ове наставне јединице над моделима које углавном нуди уџбеничка литература.

Кључне речи: репортажа, функционални стилови, српски језик, хеуристички модел

1.1. Предмет рада је обрада жанра репортаже у настави српског језика. Полазећи од приступа који се нуди у уџбеницима различитих издавача за осми разред основне школе, рад нуди нов приступ обради ове наставне јединице. Приликом обраде овог жанра углавном се користи фронтални начин рада. Уместо монолошког излагања наставника о одликама овог жанра у раду предлажемо активно учешће ученика у откривању и увиђању разлика и сличности овог жанра са раније обрађеним жанровима публицистичког функционалног стила.

1.2. Циљ рада је да скрене пажњу на чињеницу да изучавање репортаже као прелазног и мешовитог жанра може бити добра основа за уочавање елемената публицистичког и књижевноуметничког стила. У раду користимо дескриптивну и компаративну научно-истраживачку методу. Корпус рада чине уџбеници за осми разред основне школе издавачких кућа *Завод за уџбенике, Клей, Креативни центар и Едука*.

2.1. Репортажа представља гранични жанр, различито дефинисан у литератури, па најпре дајемо кратак увид у статус који репортажа има пре свега у журналистичкој и стилистичкој литератури. Овај увид у новију литературу може бити од користи наставнику који се припрема за час обраде ове јединице. Потом износимо главне одлике репортаже које су издвојене у уџбеницима из предмета Српски језик и књижевност за осми разред основне школе.

2.2. Основне одлике репортаже дате су у журналистичкој и стилистичкој литератури. Репортажа је у журналистичкој литератури дефинисана као *истинити извештај о стварном догађају* (Ђурић 2003: под *рејоршажа*). То је преваходно новински жанр, мада постоје још и радијска и телевизијска репортажа. Одликују је *актуелност теме, обиље догађаја, сажетост, занимљивост и духовитост* (Поповић 2007: под *рејоршажа*).

Модерна репортажа мора бити информативна, писана негованим језиком али лишена дескрипције и литерарних украса. Писац репортаже снажно и сликовито сведочи о стварним људима, местима и догађајима, поткрепљујући причу појединостима, именима и подацима (Ђурић 2003: под *рејоршажа*). Према Душану Ђурићу, сврставање репортаже у литерарне жанрове је грешка настала услед високих уметничких домета које су досегле поједине репортаже (Ђурић 2003: под *рејоршажа*). Такве репортаже називају се уметничке репортаже и имају обележја *скице, иријовейке* или *романа* (Поповић 2007: под *рејоршажа*). У уметничке репортаже или *слике из живописа* Драгиша Живковић сврстава београдске приповетке Сима Матавуља, збирку *Божји људи* Боре Станковића и збирку *Кућа на осами* Ива Андрића. То су заправо приповетке са аутентичним ликовима и догађајима из стварности, али их композиција, грађење ликова, емоционалност и песнички језик приближавају књижевноуметничком стилу (Живковић 1994: 151).

Новинар преноси атмосферу тих збивања уз свој субјективни доживљај, служећи се описом и дијалогом сличним онима у књижевном делу (Силић 2006: 79), уз преплитање „дијалога и монолога, номинације и апелације, првог лица једине (неприкривеног ’ја’ као знака нечег непосредно доживљеног) и првог лица множине“ (Тошовић 2002: 254). Присуство стилски маркираних језичких средстава разликује овај жанр од информативних публицистичких жанрова. Због тих језичко-стилских црта репортажа је у журналистичкој литератури сврстана у белетристичке жанрове, заједно са цртицом и фелетоном (Тодоровић 2002: 63). Стилистичка литература је одређује као *књижевноновинарски жанр*, и то жанр најсличнији књижевноуметничкој приповетки (Силић 2006: 79), односно *књижевнопублицистички жанр*, пошто у њој преовладава приповедање (Тошовић 2002: 250). Књижевнопублицистички жанрови припадају граничном подручју између публицистике и књижевности или есеја (Катнић-Бакаршић 1999: 68). Према Марини Катнић-Бакаршић, у књижевнопублицистичке жанрове спадају полемике, неки видови критике, путописи и неке репортаже, а својствене су им конативна, емотивна (експресивна), референтна функција, као и естетска функција (Катнић-Бакаршић 1999: 68). Композиција репортаже најближа је композицији приповетке. Она може садржати све композиционе елементе: експозицију, заплет, развијање радње, кулминацију и расплет (Јовановић 2010: 120).

2.3. Главне карактеристике репортаже издвојене су у уџбеницима српског језика за осми разред основне школе. Ученици осмог разреда се са одликама репортаже као новинарског жанра упознају у оквиру наставе језичке културе. Обради жанра репортаже посвећује се мање или више пажње у уџбеницима из српског језика за осми разред основне школе различитих издавача. Школске 2012/2013. у завршном разреду наших основних школа у употреби су уџбеници матерњег језика издавача *Едука*, *Завод за уџбенике*, *Нови Лојос* и *Клейн*.¹ Поређења ради, сажето ћемо представити обраду ове наставне јединице у уџбеницима ових издавача.

2.3.1. Уџбеник *Српски језик и језичка култура* Гордане Штасни и Наташе Добрић, у издању *Едуке*, репортажу дефинише као „новинарски жанр којим новинар (репортер) извештава о неком догађају на основу података с терена“ (Штасни, Добрић 2012: 161). Наведени дефинијенс би боље одговарао другом дефинијендуму – извештају. У дефиницији ничим није указано на оно што репортажу разликује од извештаја. Након ове дефиниције повлачи се паралела између вести и извештаја на једној страни и репортаже на другој, при чему се истиче да информативни жанрови морају бити актуелни и говоре о догађају, док репортажа може говорити о местима, личностима, објектима, појавама и не мора бити актуелна, већ може говорити и о нечему што се збило месецима пре њеног објављивања (Штасни, Добрић 2012: 162). Тек се током обраде сликовитих израза у репортажи помиње субјективност, као темељна одлика репортаже. Добра страна обраде ове наставне јединице у *Едукином* уџбенику за осми разред основне школе је та што полазну тачку чини текстуални предлогак. Ауторке су изабрале одломак из путописне репортаже *Поларна свећлост* (*Национални парк Оуланка*), објављену у часопису *Национална географија*, у јуну 2009. године. Такође, на самом крају обраде ове јединице, у оквиру домаћег задатка, напомиње се да тема репортаже може бити и занимљив догађај (утакмица, концерт, сајам), личност која се бави неким интересантним послом, занимљива појава (Штасни, Добрић 2012: 163). Питања и задаци који се наводе у уџбенику скрећу ученичку пажњу претежно на сликовитост анализе, а једна група питања личи на тест разумевања прочитаног². Језичко-стилска анализа своди се само на захтев да ученици уоче поређење, експресивни глагол, као и да уоче пример за синестезију (Штасни, Добрић 2012: 163). Мада уочавање главних информација у прочитаном наративном

¹ Извод из регистра одобрених уџбеника – Каталог уџбеника за предшколску установу и основну школу одобрених за школску 2012/2013. годину, <http://www.mrn.gov.rs/prosveta/page.php?page=80>, преузето 20. 3. 2013.

² Од ученика се тражи да одговори где се Оуланка налази, какав је њен рељеф, која река туда протиче, каква је флора и фауна, али и да пронађе делове текста који преносе репортеров субјективни доживљај (Штасни, Добрић 2012: 162).

тексту свакако доприноси развоју читалачке писмености, а виши ниво читалачке компетенције води бољим постигнућима у области школовања, током обраде ове наставне јединице приоритет треба дати уочавању и издвајању језичко-стилских одлика репортаже.

2.3.2. Сличан приступ нуди се и у уџбенику Душке Кликовац *Српски језик и језичка култура: за 8. разред основне школе*, у издању *Завода за уџбенике*, у коме је као текстуални предлогак на ком се показују одлике репортаже дат одломак из путописне репортаже *Земља на јолути* балерине, авантуристкиње и светске путнице Соње Лапатанов, објављене у *Полиџикином маџазину* (Кликовац 2011: 149). Више од половине питања која следе након текста односи се на проналажење објективних података у тексту, док се у свега четири питања од ученика тражи да уоче сликовите и упечатљиве делове текста, средства којима ауторка преноси свој утисак, слике које изазива, као и елементе који подсећају на књижевноуметнички текст (Кликовац 2011: 150). Ученицима се не скреће пажња на језичка средства употребљена у репортажи, нити на елементе који су блиски вести и извештају. На крају обраде ове јединице уочене одлике репортаже сумирају се на следећи начин:

Репортажа је текст у којем аутор приказује неки стварни догађај из личне перспективе – тако што му је присуствовао или сâм у њему учествовао. Предмет репортаже може бити и неко место, појава или личност. Аутор (новинар, публициста) преноси најбитније појединости и сликовито их приказује, преносећи сопствени утисак. Циљ му је да читаоцу дочара представу о догађајима и личностима. При том се користи сугестивним описом и сугестивним приповедањем. Репортажа мора бити актуелна, информативна и занимљива (Кликовац 2011: 150).

2.3.3. У уџбенику *Дар речи, уџбеник српског језика за осми разред основне школе* ауторки Драгане Ђећез-Иљукић, Јелене Срдић, Слађане Савовић и Светлане Вулић, коју је издао *Нови Лојос* **издвајају се најбитније одлике репортаже:**

Репортажа извештава о стварном догађају:

- верно приказује најбитније појединости (новинар уочава детаље)
- живо и актуелно представља савремени догађај
- занимљиво (новинар преноси сопствени утисак)
- информативно (садржи обавештења, податке, имена, одговара на питања: КО, ШТА, ГДЕ, КАДА, ЗАШТО)
- предмет репортаже може бити личност, нека појава, неко место (Ђећез-Иљукић и др. 2010: 228–229).

Као што се из наведених одлика види, ни у овом уџбенику се не указује на субјективност, која је једна од битних одлика репортаже.

2.3.4. Нешто више пажње посвећује се обради овог жанра у уџбенику *Граматиџка 8, Српски језик за осми разред основне школе*, коју је издао *Клей*. Поред дефинисања овог жанра истиче се да репортажа може обрађивати велики број тема:

Теме о којима се може написати репортажа веома су разноврсне: од неких појава из свакодневног живота, преко описа необичних предела до природних катастрофа или ратних страхаота. Некад се репортажа ослања само на реч, некад на реч и слику, или само на слику (у том случају ради се о фоторепортажи) (Ломпар 2011: 104).

Поред указивања на тематску разноликост репортажа, ауторка прегледно истиче сличности и разлике између извештаја и репортаже:

извештај	репортажа
детаљан опис	детаљан опис
догађаја без	догађаја уз лични став новинара
личног става новинара	новинар може да пише и у првом лицу

Заједничке особине:

одговор на питања:

КО, ШТА, ГДЕ, КАДА, ЗАШТО, КАКО

савременост (актуелност)

истинитост

важност

занимљивост (Ломпар 2011: 105).

Након обраде текста *Писма из Италије* Љубомира Ненадовића *Наставним планом за 8. разред* у издању *Клеи*³ предвиђено је утврђивање градива у виду читања домаћег задатка *Блискости далеких предела (репортажа)*. Час језичке културе замишљен је као корелација са географијом и ликовном културом, јер се приликом читања ученичких домаћих задатака користи материјал у виду разгледница, слика, репортажа из новина и часописа који су ученици припремили. На тај начин се при утврђивању знања о репортажи користе демонстративна и стваралачка метода.

У нашим запажањима о обради ове наставне јединице у граматиџкама за осми разред основне школе о обради репортаже у уџбеницима већ смо истакли неке од пропуста. Осврнућемо се укратко на оне сегменте које смо трамо најбољим у различитим уџбеницима. Принцип индуктивног закључивања примењен је приликом обраде овог жанра у граматиџци за осми разред *Завода за уџбенике*. Уочене одлике репортаже сумиране су на крају обраде ове јединице. Јасно издвајање језичко-стилских одлика репортаже налазимо у уџбенику издавача *Нови Лојос*, а прегледно истакнуте сличности и разлике између извештаја и репортаже у уџбенику издавача *Клей*.

³ <http://www.klett.rs/index.php?spageid=39>, преузето 9. 3. 2013.

3.1. Један од могућих приступа обради ове наставне јединице је и проблемски заснована обрада жанра репортаже у настави српског језика. Настојаћемо да укажемо на могућност активног учешћа ученика у обради ове наставне јединице, путем откривања и увиђања главних карактеристика репортаже. Крајњи циљ обраде овог жанра није проста репродукција и утискивање функционалистичких знања у свест ученика, већ стицање активног знања о репортажи, које се може применити.

3.2. Хеуристички модел обраде ученика посматра као индивидуу способну *да обезбеди и коректну свој раст* и усмерава га ка истраживању и постизању *социјалних резултата у образовним областима* (Ристановић 2007: 477). У складу с образовном концепцијом концентричних кругова и континуираних низова, сазнајни пут ученика у оквиру упознавања новинарских жанрова креће се од основног новинарског жанра ка сложенијим, прелазним формама каква је репортажа. Овај жанр се може обрадити *моделом увиђања*, који подразумева подстицање ученика да увиде *узајамне везе и односе између наставних садржаја / објеката сазнања* (Ристановић 2007: 476). Након што су се у петом разреду разреду упознали с основним одликама вести, ученици су у шестом разреду то знање проширили, упознавши одлике извештаја и чланка. Стечено знање могу применити на репортажу, тако што ће најпре уочити одлике које дели са поменутиим информативним публицистичким жанровима, да би потом открили разлике, служећи се конкретним текстом.

Уз текстуални предлогак у виду репортаже пре часа обраде наставник ће ученицима дати и истраживачке задатке, који се могу овако формулисати: а) уочити одлике заједничке за вест, извештај и репортажу; б) у тексту репортаже уочити елементе структуре књижевноуметничког текста; в) уочити елементе других функционалних стилова (поред књижевноуметничког, могуће је присуство елемената разговорног стила); г) проучити лексику употребљену у тексту репортаже, пронаћи необичне речи и изразе; д) пронаћи стилске фигуре у тексту репортаже (епитет, контраст, иронију, метафору, метонимију, итд.).

Наставник може сам изабрати текст репортаже који ће ученици анализирати, тако што ће у штампи пронаћи текст који ће бити близак интересовањима ученика. Занимљиве репортаже о различитим занимањим и социјалним слојевима за дневни лист *Блиц* пише награђивани новинар Владимир Лојаница⁴. Будући да добро познаје своје ученике, средину у којој одрастају и теме које их занимају, наставник може одабрати репортажу која би могла да их заинтересује. То може бити репортажа о неком необичном или тешком занимању или о необичним догађајима у нашој средини или авантури у водама неког

⁴ Дописник *Блица* из Ужица Владимир Лојаница један је од добитника награде „Лаза Костић“ у категоријама репортажа, извештај и фотографија, коју му је 20. децембра 2012. доделило Удружење новинара Србије (Блиц Онлајн, <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/358950/Nagrada-za-zivotno-delo-dodeljena-posthumno-Srdjanu-Radulovicu>, преузето 17. 2. 2013.).

далеког океана. Управо такве репортаже пише новинар Владимир Лојаница⁵, а наставник се може одлучити и за неког другог аутора чији стил писања сматра ваљаним. На тај начин се у обраду жанра репортаже укључује лингвистика као метода изучавања текстова.

У анализи репортаже треба поћи од њене структуре. Пред ученике треба поставити задатак уочавања структурних одлика који су заједнички за репортажу и претходно изучаване публицистичке текстове, вест и извештај. Треба имати на уму да тражење више информација или коришћење структуралних карактеристика текста (наслови, поднаслови, фусноте, садржај, речник, маргине...) подиже комплексност задатка (Бауцал, Павловић-Бабић 2010: 17). У осмом разреду изучава се структура уметничког текста са свим његовим елементима (композиција, однос фабуле и сижеа, драмски елементи: експозиција, заплет, кулминација, перипетија, расплет) (Правилник 2010: 9), па ће ученици у тексту репортаже уочити неке од ових елемената. Потом их треба усмерити ка стилским фигурама, јер јединице појачане изражајности представљају елементе књижевноуметничког стила у овом мешовитом жанру. Након издвајања поменутих средстава треба се позабавити сврхом њихове употребе у конкретном тексту репортаже.

3.3. Ученици осмог разреда баве се и проучавањем локалног говора у оквиру наставе српског језика. Наставним планом и програмом предвиђено је самостално писање рада ученика о локалном говору, које подразумева читање одговарајуће литературе; сакупљање грађе; писање рада и његово објављивање у школским гласилима (Правилник 2010: 9). Примера ради, ученицима се може представити нека од репортажа у којој новинар користи одлике локалног говора.⁶

⁵ Владимир Лојаница годинама објављује репортаже о судбини ливаца (*У іроїлу врелої мейшала*, Блиц Онлајн, 20.10.2009, <http://www.blic.rs/reportaza.php?id=116427>), ватрогасаца (*Увек у шрци са временом*, Блиц Онлајн, 19.10.2009, <http://www.blic.rs/reportaza.php?id=116244>), рудара (*Очи у очи са мейшаном*, Блиц Онлине, 14.10.2009, <http://www.blic.rs/reportaza.php?id=115418>), жене падобранца (*Пагобранац у сукњи*, Блиц Онлајн, 18.10.2009, <http://www.blic.rs/reportaza.php?id=116122>). Такође, он пише и репортаже о стварним догађајима као што је драматични доживљај једног морнара (*Морнар из Узјица данима бежао од ипиратиа на Индијском океану*, Блиц Онлајн, 5.3.2013, <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/370510/Mornar-iz-Uzica-danima-bezao-od-irigata-na-Indijskom-oceanu>, преузето 12.3.2013) или о коњу који је уплашио чланове комисије задужене за рушење бесправно подигнуте штале на Златибору, препуном бесправно подигнутих апартмана, о чему говори његова награђена репортажа *Дорат Звездан бранио шиталу од комисије за рушење* (Блиц Онлајн, 29.9.2012, <http://www.blic.rs/Vesti/Reportaza/345218/Dorat-Zvezdan-branio-stalu-od-komisiije-za-rusenje>, преузето 12.3.2013).

⁶ Занимљива је употреба елемената локалног говора у репортажи о ромској архитектури у Драгињу *Градило се док је било среће*: „Пређемо преко пута, велика бела кућа са те велике беле терасе, испред празан и у плаво кружни базен. Од гараже, са неки алат у руке, капу на којој писало 'криминалистичка полиција', појави се ситан, старији човек, Душан Јанковић. Кућу одавно оправлио, има два'ес година, и остали у то време започели и оправили. Био у Аустрију, сад му деца у Аустрију, у Виени. Помало се бави стоком, али пре сто посто било боље, људи

3.4. Наставним планом и програмом предвиђен је избор из најмање три научнопопуларна и информативна дела за обраду, међу којима је и избор из часописа за децу и омладину (Правилник 2010: 8). Примера ради, репортажа *Приче у сликама* говори о **деветогодишњем Душану Кртолици, који је излагао своје цртеже диносауруса на** две веома успешне самосталне изложбе и жели да постане зоолог који ће путовати светом и изучавати и цртати најразличитије животиње (Огњановић 2012: Политикин забавник, 13.4.2012, бр. 3140). Избором неке сличне репортаже која би ученицима била занимљива и подстицајна за проучавање наставник ће осигурати веће ангажовање ученика.

4.1. Указаћемо на значај проблемске обраде репортаже у настави српског језика у осмом разреду основне школе, која има за циљ примењивост стеченог знања. Коришћење језичког предлошка који је дат ученицима пре часа обраде наставне јединице омогућава ученицима да се са текстом репортаже упознају најпре у целини, да би се на самом часу бавили текстом кроз карактеристичне појединости. Тако ће, током самосталног ишчитавања текста репортаже ученици запажати његове одлике. У осмом разреду ученици упознају главне особине писаних стилова јавне комуникације, публицистичког, научног и административног функционалног стила. Запажање одлика публицистичког и књижевноуметничког стила је прва од логичких операција на њиховом сазнајном путу, на ком ће их наставник водити ка упоређивању репортаже са раније обрађеним новинарским жанровима, закључивању о њеној природи и темељним одликама и, најзад, ка дефинисању жанра репортаже. Индуктивни метод тако бива претпостављен дедуктивном методу, који преовладава у пракси. Тако стечено знање је примењивије и трајније, а ученици су активни учесници у образовном процесу, подстакнути на стваралаштво. Примери за језичке појаве присутне у обрађеном тексту репортаже могу на наредним часовима послужити за једну пожељну методичку радњу. Утврђивања и обнављања знања о познатим језичким појавама и појмовима олакшава разумевање новог градива. Такође, на неком од наредних часова, нови текст новинске репортаже може се уврстити у корпус текстова на ком ће ученици препознати карактеристике функционалних стилова. Подељени у групе ученици могу састављати текстове који припадају различитим функционалним стиловима.

4.2. У складу с образовно-васпитним методом Марије Монтесори, усмеравање ка самосталном истраживању води развоју самопоуздања и осећају самопоштовања, при чему наставник попут доброг конобара стрпљиво чека у позадини и уплиће се само онда када је његова помоћ потребна (Мајер-Хау-

радили, сад немају за 'леба, купе старо гвожђе, ништа стока, празне штале. А пре, пре се пре-продавало, терало даље, све до Хрватску и даље, сад само кол'ко да се једе, немају ни они што били најјачи... Прихвата да се са женом фотографише пред своју велику и белу кућу, наставља, пола села нема од чега да живи, цела општина нема од чега живи..." (Блиц Онлајн, 28.10.2009, <http://www.blic.rs/reportaza.php?id=117717>, преузето 20. 11. 2009).

зер 2012: 29). Као што конобар не храни госта, тако се и улога наставника не може свести на презентовање чињеница и потом захтевање од ученика да те чињенице репродукују.

4.3. Истраживачко сагледавање текста репортаже који је наставник пажљиво одабрао, водећи рачуна о интересовањима ученика, подразумева богаћење језичке културе, што је један од најважнијих задатака наставе матерњег језика. Језичко стваралаштво у виду писања репортаже предвиђено је кроз израду домаћег задатка, али се не мора ограничити само на један час, већ се са заинтересованим и талентованим ученицима може наставити континуирано у виду новинарске секције, чији је задатак издавање школског листа. Школски лист је по својој дефиницији *лисџи скромније шџамџарске шехнике* (Ђурић 2003: под *школски лисџи*), а у данашње време може се штампати и на обичном штампачу. Он „прати сва догађања и најаве, акције а садржи и доста хумора и духовитих коментаторских описа стварних догађаја“ (Ђурић 2003: под *школски лисџи*). Управо би репортажа, као приказ стварних догађаја, обогатила концепцију школског листа, а могу је написати ученици завршног разреда, након што обраде овај жанр, док би ученици млађих разреда могли писати вести, извештаје и чланке. Да би ученичке репортаже биле успелије, наставници који воде секцију могу потражити помоћ од новинара локалних штампаних медија.⁷ Да подсетимо, „подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.)“ један је од задатака наставе српског језика у осмом разреду основне школе (Правилник 2010: 4).

Обрадом ове наставне јединице моделом увиђања наставници ће реализовати следеће образовне стандарде: а) препознавање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, оноματοпеја); б) издвајање основних одлика књижевних родова и врста у конкретном тексту; в) препознавање различитих функционалних стилова на једноставним примерима; г) препознавање и издвајање језичких средстава карактеристичних за различите функционалне стилове; д) прилагођавање језика медијуму изражавања (говору, односно писању), теми, прилици и сл.; препознавање и употребљавање одговарајућих језичких варијетета (формални или неформални); ђ) писање репортаже.⁸

⁷ „Редакцији често помажу професори књижевности, али без новинарског искуства; повремено позивање професионалних новинара на састанак школске редакције (уз анализу броја и планирање) и одлазак професора у локалне професионалне редакције побољшава информативну писменост и отклања квазилитерарне покушаје, али и текстове у којима се преплићу стварни догађаји и хуморне интерпретације“ (Ђурић 2003: под *школски лисџи*).

⁸ Образовни стандарди су дати у Предлогу образовних стандарда постигнућа за наставни предмет, у оквиру *Глобалног плана наставника за школску 2011/2012. годину*, Клет, 14–25, http://www.klett.s/index.php?spage_id=39, преузето 9. 3. 2013.

5.1. Истраживачки приступ тексту репортаже захтева од ученика да уместо препознавања и репродукције активно учесује у издвајању битних одлика репортаже. Коришћење репортажа из популарних листова за децу приближава наставу српског језика читалачкој пракси ученика. Настава постаје занимљивија, а ученик мотивисанији за стицање примењивих знања и њихово стваралачко испољавање.

ИЗВОРИ

Бауцал, Павловић-Бабић (2010): Александар Бауцал, Драгица Павловић-Бабић, *ПИСА 2009 у Србији: први резултати*, *Научи ме да мислим, научи ме да учим*, Београд: Центар за примењену психологију. http://www.pisaserbia.org/izvestaji/PISA2009_u_Srbiji.pdf

Кликовац (2011): Душка Кликовац, *Српски језик и језичка култура за 8. разред основне школе*, Београд: Завод за уџбенике, 149–150.

Ломпар (2011): Весна Ломпар, *Грамаџика 8, Српски језик за осми разред основне школе*, Београд: Клет, 104–106.

Огњановић (2012): Мирјана Огњановић, Приче у сликама, *Политикин забавник*, 13.4.2012, <http://politikin-zabavnik.rs/pz/tekstovi/price-u>, преузето 14.4.2012.

Правилник (2010): Правилник о наставном плану и програму за осми разред основног образовања и васпитања, *Службени гласник РС*, бр. 72/09, <http://www.mprn.gov.rs/propisi/propis.php?id=212>, преузето 12.3.2013.

Тећез-Иљукић и др. (2010): Драгана Тећез-Иљукић, Јелена Срдић, Слађана Савовић, Светлана Вулић, *Дар речи, уџбеник српског језика за осми разред основне школе*, Београд: Нови Логос, 228–229.

Штасни, Добрић (2012): Гордана Штасни, Наташа Добрић, *Српски језик и језичка култура*, Београд: Едука, 161–163.

ЛИТЕРАТУРА

Ђурић (2003): Душан Ђурић, *Новинарски лексикон*, Београд: Вечерње новости.

Живковић (1994): Драгиша Живковић, *Теорија књижевности са теоријом ипсмености*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Јовановић (2010): Јелена Јовановић, *Лингвистика и стилска новинског умећа*, Београд: Јасен.

Катнић-Бакаршић (1999): Марина Катнић-Бакаршић, *Лингвистичка стилска*, Будимпешта: Open Society Institute, <http://rss.archives.ceu.hu/archive/00001017/01/18.pdf>, преузето 25.10.2011.

Мајер-Хаузер (2012): Хајди Мајер Хаузер, *Самостална деца су срећнија: педагошки метод Марије Монјесори*, Београд: Лагуна.

Поповић (2007): Тања Поповић, *Речник књижевних термина*, Београд: Логос Арт.

Ристановић (2007): Душан Ристановић, Теоријско-методолошки аспекти хезри-стичког метода наставе, *Педагогија*, LXII, 3, Београд: Друштво педагога Србије, 475–483.

Силић (2006): Josip Silić, *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika*, Zagreb: Disput.

Тодоровић (2002): Неда Тодоровић, *Новинарство: интeрпeрeиaтивнo и иcтpa-живачкo*, Београд: Чигоја штампа.

Тошовић (2002): Бранко Тошовић, *Функционални стилови*, Graz: Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität.

Jelena Lj. Spasić

University of Kragujevac

Faculty of Education in Jagodina

Department of Philology

REPORT IN TEACHING THE SERBIAN LANGUAGE

Summary: Report can be defined as publicist and also as publicist genre. It is studied in classes of the academic subject the Serbian Language and Literature in the eighth grade of primary school. The paper aim is to show which linguistic and stylistic characteristics of report are singled out as dominant ones in the native language textbooks, and to offer the heuristic model of teaching this unit. By this way, pupils will notice characteristics of a report and differences between this genre and straight news while being guided by their own linguistic sense, so their knowledge will be permanent and applicable.

Key words: Publicist and functional style, report, genre, heuristic model